

Noter fra møde i partnerskab for bæredygtig bioraffinering den 29. november kl. 9.30-14

9.30 Velkomst – Kaffe og Croissant
Kort gennemgang af dagens program og præsentationsrunde.
Referat for 7. møde blev godkendt uden bemærkninger.

9.45 Introduktion til dagens emne v. Erik Wormslev, Niras
Erik introducerede rammen for dagens program.

10.00 Hvad der er gjort indtil nu og hvad der er brug for at nå fra foder til fødevarerprotein v. Lektor Trine Kastrup Dalsgaard, AU

Trines præsentation ligger på hjemmesiden.

Innovationsfonden har været nølende. Derfor er der brug for en ny udvikling. AU er glade for at der nu er sket en ny udvikling, hvor der kommer fokus på området.

Vi er nået langt ift. hvor meget protein der er i substratet. Vi er gået fra 30 til 60%. Som det er nu er det ikke en god business case. Der er et meget stort tab, hvis vi skal have alt foderet igennem dyr. Vi skal se ind i, hvad det er for nogle planter vi skal producere. Fødevarer kvalitet er kodeordet – for det er det som der bliver efterspurgt. Det skal været proteiner der ikke smager af noget.

Industrierne vil rigtig gerne have nogle masser der lettere kan håndteres. Vi skal have noget der er processerbart.

Vi skal overgå til afgrøder der kan høstes flere gange.

For at filtrere det grønne farvestof fra er varmebehandling nødvendig. Varmebehandling er en simpel metode til at komme af med den grønne farve. Det er en forholdsvis lav temperatur så proteinet ikke tager farve.

10.30 Case 1: Baltic Plant Solution – en status på feasibility Studiet – hvad peger markedet på at behov og muligheder v. Erik Wormslev, Niras

Eriks præsentation ligger på hjemmesiden.

Sidestrømme er lige så vigtige som hovedprodukter. Derfor er det lige så interessant at kigge på sidestrømmene.

Der kommer til at mangle biogent kulstof. Sidestrømmene kommer til at indeholde store mængder.

Lad os lære at bruge molekylerne på den bedst mulige måde. Det der ender med at blive løsningen, er det der kan betale sig. Der er vi ikke henne endnu. Vi skal udnytte hele planten og hele året.

Fra bioraffineringsanlægget vil der stadig være output til biogasanlæg – men vi kommer ikke til at løbe tør for input.

Diskussion:

Der hvor der kommer støtte i øjeblikket det er på klimateknologi. Fællesskabets interesse er meget bundet op på klimamålene.

Co2 afgift for landbruget. Det bør være på slutproduktet der skal være en CO2 afgift på, så vi ændrer vores forbrugsvaner.

Teknologisk er vi ikke der, hvor vi kan give det klare svar til politikerne.

Når der kommer det nye udbud fra landbrugsstyrelsen, er det ærgerligt at man ikke samtidig kan få lov til at lave et feasibility studie på græsprotein også.

- 11.00 Pause
- 11.15 Case 2: ReMAPP - Marker med mikroalger skaber fremtidens bæredygtige protein v. Nikola Medic
- Nikolas præsentation ligger på hjemmesiden.
- 11.45 Frokost og fremvisning af Teknologisk Instituts mikroalgemark
- 12.45 Bioøkonomipanelets anbefalinger (UDGIK pga. regeringsdannelsen).
- 13.00 Diskussion og beslutning om partnerskabets fremtid og evt. møder i 2023 v. Erik Christiansen, Dansk Miljøteknologi

Da dette var det sidste møde der havde finansiering under den nuværende aftale med DMT. Der blev der lavet en bordrunde for at tilkendegive om der var et ønske til fortsættelse af partnerskabet. Noter fra drøftelsen:

- Vi skal være opmærksomme på om hele kredsen er repræsenteret i partnerskabet.
- Det er vigtigt for at fortsætte med at kunne søge midler.
- Det er godt med kombinationen af rådgiverne, uni, myndigheder mv.
- Der mangler repræsentanter fra producenter
- Der må gerne være flere faglige input.
- Fint at mødes 1 eller 2 gange om året
- Få inviteret startups til partnerskabet
- Det er fint med flere møder men det skal være muligt at tilvælge de møder der passer ind i ens dagsorden

- Fint at der er repræsenteret myndigheder og hele kredsen rundt.
- Flere startups. De kan have svært ved at komme ind på markedet.
- Fødevarerministeriet arbejder på en handlingsplan for hvordan vi skal spise flere plantebaserede fødevarer. Der er også en proteinstrategi på vej. Dette kunne være relevant for kredsen.
- Det er godt at det er et meget åbent forum hvor man tør at udveksle meninger.
- Indlæg fra landbruget kunne være interessant på et senere møde. Der er en masse konflikter.
- Der er en stor diversitet på møderne og så må man vurdere fra gang til gang om det er interessant at deltage.
- Det er et godt sted at lave netværk på tværs af industri og myndigheder. Det eneste sted hvor vi kan gøre det uden et specifikt mål.
- Det er et godt sted at mødes. Der er altid folk til stede – det siger noget om at der er et behov. Det er dybt fagligt. Helt vildt interessant.
- Det kunne være dejligt hvis der kunne komme en basisbevilling. Holde 4 møder og så kan man prioritere at komme til 2.

Konklusion:

Der er en interesse for at fortsætte netværket, men der er overvejende interesse for at finde ekstern finansiering. Det blev endvidere foreslået at møderne kan gå på skift således at en eller to organisationer er ansvarlige for programmet og lægge lokaler til.

Der blev spurgt ind til hvad det i dag koster at finansiere partnerskabet. Det koster 9.000 kr. for 4 årlige møder og 4.500 kr. for medlemmer af DMT, hvor DMT betaler differencen.

DMT kan tilbyde at fortsætte sekretariatsfunktionen med den samme egenbetaling, hvis der fortsat er den samme volumen i antal betalende medlemmer.

Såfremt der skal findes ekstern finansiering, kræver det at der er nogle fra partnerskabet der vil påtage sig opgaven og søge midlerne.

Evt.:

Bioøkonomipanelets anbefalinger: Bioøkonomipanelet skal lave anbefalinger til regeringen. Se rapport på hjemmesiden for bioøkonomipanelet. <https://fvm.dk/foedevarer/det-nationale-biooekonomipanel/anbefalinger-pr-september-2022>

Kobling af syn på udfordringer i den grønne omstilling om kulstof og fødevarer.

Bioøkonomipanelet har lavet anbefalingerne til hvordan man kan få enderne til at mødes. Ny regering bliver på et tidspunkt præsenteret for anbefalingerne.

Således opfattet

/Erik Christiansen, DMT